

Published under EUROM, Civil Affairs
Division Authorization Number UNDP 206
Responsible Publisher: JUOZAS VITENAS
Responsible Printer: Haas & Cie., Augsburg

Circulation: 4000
Laid-vyr. red. - J. VITENAS, Liter. ir kul-
tūr. sk. red. - A. GRAZIUONIS, Inform. sk.
red. - V. ROCEVICIUS.

Redakcija ir administracija: (13b) Augsburg-
Hochfeld, Baltic DP Camp.

Eln. sask. Bayerische Vereinsbank, Filiale
Augsburg, Nr. 23673
Sio Nr. kaina 25 Pfg.

Lietuviai

LIETUVIU LAIKRAŠTIS

ISEINA ANTRADIENIAIS, KETVIRTADIENIAIS IR SEŠTADIENIAIS

61 (171)

AUGSBURGAS, antradienis, 1948 m. spalio mėn. 26 d.

IV METAI

Didysis Marshallio planas gelbėti pasauli nuo komunizmo

Paryžius. „Le Monde“ iš gerai informuotų šiuosnį praneša, kad JAV užs. reik. min. George Marshallis daras visas pastangas įgyvendinti geopolitiniai—militariniam planui, kuris rusų diplomatiją priverstų atelantių metų anksti pavasarį padėti kortas ant stalo. Šis planas, kuris esąs jau Dewey patvirtintas ir jo įgyvendinimas priklauso nuo greitos Amerikos Kongreso akcijos, apima šiuos punktus:

1. Stiprinant Berlyno „oro tiltą“ laimėti laiko, atvesti bet kokias derybas, jei norima ką pasiekti spaudimu, o JT turi Rusiją moraliai pasmerkti,

2. nekomunistinė Europa ir Vokietija turi būti politiniai, kariniai ir ūkiniai sujungtos,

3. kongresas turi priimti 5 milijardų nuomos ir paskolos programą įstatymą,

4. sudaryti Šiaurinio Atlanto sąjungą tarp JAV, Kanados, Norvegijos, Didžiosios Britanijos, Prancūzijos ir Beneluxo valstybių,

5. tamprus kitų Europos valstybių bendradarbiavimas su Atlanto sąjungos signatarinėmis valstybėmis,

6. visos nekomunistinės Europos valstybės turi įsitikinti, kad jos, jei nenori žūti, turi susijungti į federaciją ir kad Europos Jungtinių valstybių sukūrimas yra dar utopija.

7. sukliudyti tolimesnį komunistų plėtimąsi Tolyumoese Rytuose,

8. silpniausius grandinės narius (Prancūziją ir Italiją) ištraukti iš komunistinės stovyklos. Delsiančioms Indijai ir Argentinai kliudyti kompromituoti fronto solidarumą.

Didysis Marshallio planas esąs gimęs anot „LE Monde“ griuvus pagrindinems Rooseveltto hipotezėms. Dabar apskritai manoma, kad esą reikalinga netik sulaukyti tolimesnį Rusijos plėtimąsi, bet ją išvartyti ir iš pietų Europos.

Vašingtonas. Respublikonų senatorius Capper pareiškė, kad būsimasis JAV kongresas gali būti paprašytas patvirtinti dviejų milijardų dolerių išlaidas Europos apginklavimui. Lapkričio 1 d. bus įjungtas ir AV laivyno sudėtį pirmas povandeninis laivas su „radaro akim“ priešio lėtvams sekti.

Skandinavija sudarė gynybos komisiją

Oslo. Švedijos, Norvegijos ir Danijos krašto apsaugos ministeriai sudarė bendrą Skandinavijos gynybos komisiją. Į jos sudėtį įeina po keturius atstovus kiekvienos valstybės. Vienas iš pirmųjų tos komisijos uždavinių yra kaip galima greičiau paruošti šių kraštų gynybos planą. Oficialiame komunikate sakoma: „Atsižvelgiant į šių reikalų pobūdį, nebus viešai skelbiama jokių informacijų apie komisijos veiklą.“

Pasaulis ieško draugystės su Franco Britanija nenori rizikuoti

Londonas. Didžioji Britanija atidėjo klausimą dėl Ispanijos oro, jūros ir sausumos bazų panaudojimo iki atslugs dabartinis visų kraštų įkarštis ieškoti draugystės su Franco.

Parlamente buvo paašškinta, kad Ispanijos įsijungimas į Europos gynybos sistemą išauktų Maskvos propagandos audrą. Komunistai skelbtų, kad „fašistų blokas planuoja karą su demokratija“. Tai sukeltų triukšmą, kuris turėtų sunkių pasekmių Anglijai ir Prancūzijai.

Jo pranešimu pagrindžio Bažnyčia turi apie 100000 karių, kuriuos sudaro daugiau kaip 200000 lenkų, 100000 lietuvių, 70000 latvių ir tūkstančiai ukrainiečių, vengrų ir vokiečių karo belaisvių.

Daudzvardis praneša, kad Sibiro platybės, kur nėra jokių išorinio bažnyčios ženklo, jos vistiek egzistuoja pogrindyje, nežinint jai, kad sovietų sągybiniai vien už persižegnojimą šaudo.

ST bijo pavoingo sprendimo

Paryžius. JTO Saugumo Tarybos pirmininkas Dr. Bramuglia po trumpo posėdžio penktadienį atidėjo debatus Berlyno klausimu pirmadieniui. Tame posėdyje keturi didieji ir Ukraina turi pareikšti savo nusistatymą dėl šėšių „neutraliųjų“ pasiūlytos rezoliucijos.

Višinskis susilaikė nuo balsavimo ir paprasė posėdį atidėti iki pirmadienio, kad jis turėtų laiko gauti naujų instrukcijų iš Maskvos.

Dr. Juan Bramuglia pareiškė, kad šia „neutraliųjų“ rezoliucija norima išvengti pavojingo sprendimo, kuris galėtų nuvesti į karą. Paryžius. JTO gen. sekretorius

Trygve Lie perskaitė šėšių „neutraliųjų“ valstybių pasiūlytą rezoliuciją Berlyno klausimu. Joje yra šie pagrindiniai punktai:

1. skubus visų po kovo 31 d. išleistų transporto suvaržymų tarp Berlyno ir Vakarų zonų ir vakarų ir rytų Vokietijos okupuotų zonų atšaukimas,

2. skubus karinių gubernatorių pasitarimas dėl rytų zonos markės įvedimo vienintele Berlyno valiuta.

Šie abu dalykai turi būti įvykdyti iki lapkričio 20 dienos. Iki lapkričio 30 d. arba kito kokio bendrai susitarimo termino turi būti suaukta keturių didžiųjų užsienų reikalų ministerių konferencija, išaiškinti visiems Vokietijos klausimams. Keturiuos okupacines pajėgas turi sutrukdėti kiekvieną įvykį, kuris galėtų pastrinti dabartinę padėtį.

Vašingtonas. Amerikiečių aviacija patobulino savo oro tvirtoves B-29, įmontuodami sprausminius ir raketinius motorus. Naujasis lėktuvas, pavadintas B-54 galės, skraidyti 7200 mylių spinduliu (tuo tarpu kai B-29 tik 6000 mylių), be to, skris žymiai greičiau ir aukščiau.

JAV užsimoja susprogdinti Rytų Europos bloka

Roma. Italų „Corriere della Sera“ Vašingtono korespondentas praneša, jog JAV valstybės departamentas nusprendė perkelti politinę kovą į Rytų Europą, stiprinti šėcentrines jėgas sovietų bloko viduje ir ardyti tą bloką iš vidaus. Tam reikaliui į Balkanus su slapta misija buvo pasiųstas valstybės departamento Rytų Europos skyriaus šėfas Llievelyn Thompson, kuris be kitko kalbėjęsis su Tito. Thompson atstovauja tai valstybės departamento linkmei, kuri mano, kad Tito netik nusistatęs priešintis Maskvai, bet organizuojąs ir tolimesnį sovietų bloko ardyną. Tito netik Thompsonui, bet ir Dewey patarėjui Eric Johnsonui pareiškė, kad Jugoslavija mielai stiprinsianti santykius su Vakarais, ypač ūkiniais. Kai kas laukia, kad Vakarams suteikti Tita įsakysiančią peržiūrėti arkivyskupo Stepinac bylą. Praktiškai Jugoslavija sustabdžiusi bet kokį graikų partizanų rėmimą.

Prancūzų „La Bataille“ praneša, jog svarbiausias šaltinis tiksliausių žinių apie sovietų bei Kominformo politikos užkulius esą Jugoslavijos diplomatai ir net pačios vyriausybės nariai. Pats jugoslavų užsienų reik. min. Kardelj pateikęs prancūzų vidaus

reik. min. Jules Moch pranešimą apie Kominformo įsakymą prancūzų komunistams pradėti streikų akciją Maskvos „Pravda“ rašė, kad Jugoslavijos delegacija JTO Visumoj paripinusi Bevinui medžiagos, kuria pasinaudodamas jis pasakė dokumentuotą kalbą apie neišvengiamą sovietų ofenzivą prieš kapitalistinius kraštus. Dalį gautų informacijų britai perdavė prancūzų vyriausybei. Britų kabinetas pesimistiškai žiūri į tarptautinę įvykių raidą, rašo „La Bataille“. „Jis mano, kad didysis sprendimas dėl talikos ar karo neišvengiamai ateis pavasarį. Gerai painformuoti apie tai, kas darosi anapus geležinės uždangos, britai žino, kokį vaidmenį pavesta suvaidinti prancūzų komunistų partijai, kuri karo akivaizdoje turi visomis priemonėmis sabotuoti Vakarų gynybos sistemą.“

Kad britai galutinai palaidojo vilį tikrai susitaikyti ir padorliai bendradarbiauti su sovietais, konstatuoja ir šėveicarų „Basler Nachrichten“ Londono korespondentas. Britų visuomenę dabar populiarų problema—kaip su sovietais „susitarti dėl nesutarimų“, kitaip tariant, kaip pasiekti pastovėsio Europos patvarkymo jos dabartinio suskilimo pag-

PASKUTINĖS NAUJIENOS

Paryžius. Sekmadienį buvo šėvendžiama Jungtinių Tautų Diena. JAV užs. reik. min. Marshallis per radiją la proga pasakė kalbą, kurioj pareiškė: „Jog nėra geresnio, nei trumpesnio, nei apskritai jokio kito kelio į patvarią taiką, kaip per Jungtines Tautas.“

Stutgartas. Eleonora Roosevelt, atvykusi į Stutgartą, viename susirinkime pasakė kalbą. Po to ji aplankė tris DP stovyklas ir vieną vokiečių pabėgėlių stovyklą.

Berlynas. Į buv. vokiečių gen. v. Seidlitz, įeinant jam į vieną sovietų zonos vokiečių policijos mokyklą, buvo paleisti keli šėviai, tačiau v. Seidlitz išliko nesužeistas.

Berlynas. ERP adm. F. Hoffmannas ir spec. ambasadorius A. Harrimanas sekmadienį buvo atvykę į Berlyną ir spaudos konferencijoj pasisakė aktualiais vokiečių ūkio klausimais.

San Francisco. „Exchange“ praneša, jog spalio 16 d. San Francisco mieste, JAV pakrasty prie Pacifiko, vėjas užnešė be galo blauriai dvokiančių dujų, kurios pasklido 50 km. platumo pajūrio juostoje. Gavėse buvę žmonės pradėjo vemti, kai kuriuos lėkio lėteriško verkimo priepuoliai, tarnautojams įstaigose pradėjo skaudėti galvas. Pasklido gandai, kad nežinomas prielais pradėjo dujų ataką. Policija, ugniagesiai ir miesto sveikatos valdyba ėmė tyrinėti reiškinio priežastis, bet nieko nesusėkė.

Churchillio pasiūlymas priversti sovietus pasitraukti iš užimtų Rytų Europos kraštų britų visuomenę nerandąs pritarimo. „Spectator“, pav. rašo, jog, nors sovietų teisės į Rytų Europos kraštus neišlaiko kritikos, šiandien dėlto nesą galima nieko padaryti; su Europos suskaldymu reikią sutikti kaip su pastovia padėtimi.

Šitokio galvojimo pavojingumą be kitų nurodo ilgametis „News Chronicle“ Maskvos korespondentas savo naujoj knygoj „Inquest on an Ally“ (Sajungininko patyrinėjimas). Jis ragina britus nepasiduoti tuščioms iluzijoms ir neuokrypti nuo kietumo linijos, ženok, kad kai kas laukia sovietų taktinius sumetimais vėl pasuksiant į žodinę draugystę su Vakarais. Ir „Journal de Geneve“ Londono korespondentas dabartinėse britų visuomenės nuotaikose žiūri „munchenizmo“ elementų. Tačiau vyriausybės šiuosnias turi per daug informacijų, kad bepatikėtų sovietų žodžių pastovumui. Dėl to netikima, kad pastovus galėtų būti ir Europos susiskaldymas, ir manoma, kad su pirmyn besibrauniančiais sovietais neužlgo teks pasikaibėti „visiškai rimtai“.

100000 lietuviu Sibire

Vašingtonas. „Stars & Stripes“ savo š. m. spalio 19 d. numery rašo: Lietuvos konsulas Čikagoje Petras Daudzvardis aprašo pagrindžio Bažnyčios augimą sovietų koncentracijos stovyklose ir Sibiro darbo vergų kolonijose.

Daudzvardis sako, kad pranešimai gauti iš artimų Vatikanui šiuosnį ir iš katalikų kunigo, kuris neseniai atbėgo iš Sibiro į Vokietiją.

KATRAS IŠ TIKRUJU PARTINIS

„Minties“ š. m. 109 nr. J. K. puola „Ziburius“, kad jie tariamai esą pasidarie krikščioniškosios politinės srovės organu. Esą, „Zib.“ kas tik neina šu krikščioniškąją politinę srovę, kas gina liberalizmą ir t.t., yra bedieviai arba beveik bolševikai.“

Dėl tokių p. J. K. teigimų, žinoma, nėra prasmės ginčytis, nes tai nieku neįrodytas tvirtinimas. Taip tvirtindamas, p. J. K. turėtų nurodyti, kur „Zib.“ tokias tezes skelbė ar skelbia. Kol jis to nepadarė, jį tenka laikyti nerimtu skleidėju, iš piršto išsiūplytą prasimanytų.

Bet kaj kuriais savo teigimais p. J. K., o kartu ir jo straipsnį atspausdinusi „Mintis“ sudaro progą dirbti iš eilę dalykų.

J. K. savo str. kaltina „Zib.“, kad jie varą kompaniją prieš kitus lietuviškus laikraščius, pirmoj eilėj prieš „Mintį“. Taip, „Zib.“ rašė, kad mūsų visuomenė turėtų padaryti išvadą dėl „Minties“. Ir, deja, neranda galimū taip apgalvestauti.

„Minties“ vedama linija yra ne kas kita, kaip nepertaukiama eilė kitų puolimo, provokavimo, rėmimo ir reklamavimo tautinės vienybės ardytojų ir pan. Atsiminkim tik, kiek ir kaip „Mintis“ yra puolusi VLIKą, jos spausdinamus „atsiminimus“, kurie tik ir skirti pirmiausia atsisakytui, nežiūrint nieko, su sau nepatinkamais asmenimis, spausdinimais iš Anglijos N-čiaus siuntinėjamų lapelių apie veikimą tagiamų delegatūrų, pagitarį šauksmą dėl tariamųjų skrynių, o pagaliau ir čia kalbamą p. J. K. straipsnį, ir tai su kaupu patvirtins aukščiau pasakytus žodžius.

Negi gali kas iš „Zib.“ reikalauti, kad visa tai girtų. Mes esame įsitikinę, kad visa tai lietuvių tautos reikalams yra žalinga, ir „Zib.“ nusikalstų savo paskirtiui, neatkreipdamas į tai visuomenės dėmesio. Tarp kitko norime pabrėžti, kad taip manyti „Zib.“ turi lygią teisę, kaip „Mintis“ manyti, kad ji daro lietuvių tautai didelį patarnavimą, „Minties“ pretenzijas,

kad visi jos akciją girtų, laikome visai nepagrįstomis.

„Minčiai“ tai, žinoma, nepatinka, ir ji griebiasi jau seniai išmėginto triuko, kad tai esanti partinė demagogija. Kalbamame str. net rašoma: „Palyginus „Ziburius“ ir slapta leidžiamą LF organą „Laisvę“, matomas didelis panašumas. Greičiausia ir „Ziburiams“ paskutiniu metu toną duoda LF.“ Tuo tarpu, arčiau pasižiūrėję, mes pamatysime, kad, skelbdama tokius dalykus, „Mintis“ nori tik nukreipti dėmesį nuo savęs, kas jai duoda toną.

Pačios „Minties“ metodu naudodamiesi, mes galime palyginti su ja slapta leidžiamą „Laisvąją Lietuvą“, pasižiūrėt, kas telkiasi apie „Mintį“, ir mums paaiškės, kas duoda jai toną, kodėl ji veda tokią liniją.

„Mintis“, be užuolankų pasiskiusi, ką ji įtaria „Zib.“ duoda

mon liniją įsirašiusi dar anais laikais, kai telkėsi „vilkų“ gaujas. Lygiai „Mintis“ rėkia esanti nepartinė, varydama partinį darbą, kaip ir ta grupė. Šio identiškuo „Minties“ ir tos grupės veido kitaip neišaiškinti, kaip tuo, kad „Mintis“ iš tikrųjų tėra tos grupės ruporas. Pagaliau ir telkiasi apie „Mintį“ tos grupės žmonės, tur būt pajavaininko dėliai, atimieši tik vienu kitu, kuris patenkins yra, radęs kur savo tulžį išlieti dėl asmeniškių motyvų, ką be abejo už „Minties“ pečių stovinti grupė taip pat laiko sau naudingu dalyku.

Tad „Minties“ skelbimai nepartinė ir norą kitiems būtinai prisegti partinę etiketę negalima laikyti kuo kitu, kaip suktumu. Galimas dalykas, kad čia nemaža nulemja ir tai, jog viešai pripažinti prie tos grupės būtų nelabai populiariu. Apie demokratiją tuomet lyg ir neišeitų kalbėti... O rašyti, kaip jos dvasinė sesuo „L. L.“ rašo, kad geriau vienas nors ir ne kažinko vertas vadas, kaip daugelis demagogų, šandien taip pat nėra kaip.

J. P.

Lietuvių Sąjungos konferencija Londone

DBLS-gos konferencija Londone praėjo su dideliu pasisekimu. Sąjunga antrasis savo gyvavimo metais turi apie 3000 narių ir 78 skyrius, kurie buvo atstovaujami tokio pat skaičiaus delegatų. Pirmą konferencijos dieną dalyvavo ministeris Balutis, kuris pasakė kalbą apie geros organizacijos pagrindus. Antrą dieną delegatai išlausė plataus pranešimo ministerio Sidzikausko, kuris atvyko dalyvauti konferencijoje iš Paryžiaus. Pono Sidzikausko pranešimą sekė gyvos diskusijos gyvybingiausiu mūsų tautos klausimais šiuo metu.

Plati buvo konferencijos darbų apimtis. Padarytas platus pranešimas apie praėjusių metų veikimą Centro Valdybos pirmininko P. Varkalos, kuris parodė kaip auga, vystosi ir cementuojasi Britanijos lietuvių gyvenimas. Sąjungos santykiai su senosiomis lietuvių orga-

nizacijomis yra labai geri. Suvažiavimas vyko Lietuvių klubo patalpose, kur delegatai ir svečiai patyrė vietinių lietuvių širdingumą ir svetingumą. Sąjungos metinį biudžetą patiekė P. Bulaitis, kuris buvo smulkiai parengtas, kad nariai galėtų matyti, kur padėtas kiekvienas iš jų surinktas šilingsas.

„Britanijos Lietuvių“ reikalus referavo A. Kaulėnas. Šiuo metu laikraštis turi 2100 prenumeratorių ir skaitytojų skaičius nuolat auga. Šiais metais laikraštis davė mažą nuostolį. Ateinančiais metais tikimės išsiversti be nuostolių. Apie skyrių veiklą platesnį pranešimą padarė kun. J. Sakevičius iš prisistatęs meilinių apyskaičių. Pranešimas sekė visa sesija diskusijų. Diskusijos kaip ir visa konferencija, vyko labai harmoningai ir kultūringai atmosferoje. Šitos atmosferos palaikymui turi nuopelnų dalyvavę konferen-

cijoje įvairių pažiūrų mūsų intelektualinis elitas ir mūsų darbininkai atstovai, kurie suvažiavo iš tolimiausių Škotijos ir Valijos kampų, negalėdami vargo, laiko ir pasiavinto, Konferencijai pirmininkavo Juozas Dėdinas.

Reikšmingi klausimai konferencijos programoje buvo Savivalpos kasos steigimo klausimas ir Sąjungos namų įsigijimo reikalas. Pirmutinis buvo paliktas skyrių iniciatyvai. Kai kurie skyriai (Coventry) jau turi vieklancias savivalpos kasas, aptarnaujančias savo narių reikalus. Tokių skyrių iniciatyvą Centras sveikina ir pataria pagal vietos reikalus jas steigti ir palaikyti. Centralizuota kasą, turint naują National Insurance planą steigti nėra ypatingo reikalo. Namų įsigijimo reikalą referavo M. Bajorinas. Namų steigimo reikalą suprato ir įvertino visi delegatai, ypač tie, kurie

ISĖJO NAUJAS LIETUVIŲ ŽURNALAS

Buenos Aירese, Argentinoje, išėjo pirmas numeris lietuviško mėnesinio žurnalo „Laiškas“. Leidžia jį mūsų išeivijų patriotių būrelis, redaguoją redakcinė kolegija, atsakinguoju redaktorium pasirašo kun. K. Vengras.

Įžangos straipsnyje rašoma: „Pats laikas ir Argentinos lietuvių tarpe išgirsti nesuklastotą Tėvynės žodį. Todėl ir išleina „Laiškas“. Jis nėra naujai atvykusiųjų laikraštis. Jo sumanytojai ir leidėjai yra patys Argentinos lietuvių veikėjai, kurie seniai laukė progos įvykdyti savo svajonę: išleisti tinkamą laikraštį visiems Argentinos ir jai gretimų šalių lietuviams... „Laiškas“ galės bendradarbiauti visi lietuvių, kuriems yra bendras vienas nenugalimas troškimas: nepriklausoma Lietuva Europoje ir taurus lietuvis Pietų Amerikoje. Gerbiamas kiekvieną dorą įsitikinimą ir pažūrįs, „Laiškas“ nepakės tikybės užgauliojimui, nes didelė mūsų tautos dauguma yra katalikiška... Augant skaitytojų skaičiui, „Laiškas“ savaime darysis vis gražesnis, pigesnis ir dažnesnis. Jo žurnalas yra pasidaryti kiekvieno lietuvių skaitytojų savitraščiui.“

Jankėsis Sąjungos Centre ir matė, kokiase sąlygose vyksta darbas. Namus nutarta įsigyti. Konferencijai taip pat svarstyta ilga eilė visoms Anglijai esantiems lietuviams aktualių klausimų: Tautos Fondo palaikymas ir visokeriopų jėgų būrimas kovai už laisvę, narių moralės ir solidarumo palaikymas, kontaktas su anglų organizacijomis, kultūrinė propaganda, centrinės bibliotekos steigimas, pasakytų organizavimas, lietuvių ir anglų kalbų kursai, vietinių knygynėlių organizavimas ir daugelis kitų. Priimta visa eilė rezoliucijų: min. pirm. K. Atlees, UNO Taryba, darbo ministerijai išaukt. Nutarta pasveikinti VLIKą, Sv. Tėvą, J. E. kardinolą Griffin ir lietuvių draugą p. Harrisoną.

Į naują Centro Valdybą išrinkti P. Varkala, P. Bulaitis, A. Kaulėnas, M. Bajorinas ir kun. J. Sakevičius, t. y. visa senoji Valdyba. S. P.

Jurgis Jankus

PUŠIS

(Tęsinys)

Penkioliktais metais atėjo vokiečiai. Žiemą visus vyrus pavarė miško kirsti. Sakė, kas neis, tą į Vokietiją išvargys. Į nelaisvę. Kelis jau buvo išvarę už nepaklausymą. Kasulius kelio laiku nepataisė, išvarė: Bledis arkliai patikrinti nenuvedė, ir tą paėmė. Nė vienas ir po šiai dienai nesugrįžo. Patrėję žmonės kur nors vokiečiams žemę. Niekas nenorėjo į nelaisvę eiti, taiėjo į mišką.

Turėjo eiti visi, kas tik kirvių pakelti galėjo. Iš kito namo gali po tris ir po keturis išvarė. Pusbėrėnį ir jų nepalikio.

Ir kirtom. Gulė miškas, kitoj vietoj šimtmečius gal nežinojęs, kas yra kirvis. Tamsaus miško plotai virto baltais skynimais, visaiškai taip pat, kaip dabar čia. Tenai tik šakų niekas nedraudė deginti, tai lauzai pleišėjo visu akį plotu, ir balti šakų dūmai kaip debesys kabojo viršum miško. Likosi tikta baltmisiški ir jaunuojanai, kur rasta kaip reikiant dar nebuvo suaugę. Kaip pradėjom nuo dvaro miško sienos, tai apie grabnyčias ir išėjom į palaukę. Mūsų būrio bare kaip tikta ir pasitaikė Damazo pušis. Kirsti ją nė vienas net galvą neatėjo. Ji mums buvo įventas medis, bet nežinojome, ką vokiečiai pasakys. Kad būtų kitas, gal ir praleistų, bet mišikiškis buvo labai pasiutęs. Sijūdavo ir sijūdavo aplinkui kaip ledglinis, kad nepalikume kur storesnio medžio nenukirsto arba pasikiorusio. Valentinukai leido pušį į dvisakio apuolą tarpusakį ir, nebe-galėdami išimti, paliko, ko ne nepasiuto besidraskydamos. Visą grupę suvarė. Kiaurą dieną vargom, kol išėmėm.

Dabar jis, kaip melsvas dūmelis, irgi išmėsėjo po palaukęs, krūmokšnius ir eglėnėlius. Jis buvo mažas, smulkus, truputį šlubas ir viena akim. Sakė, sproges

patrankos sviedinys išplikines, bet visos galvos nenu-nešės, tik kojas pamušės ir tris šonkaulius iškovės. Pavardė buvo Švarcas, bet visi Vienakiu vadino.

Kiti jau buvo nuvertę paskutinius medius, smagiai sūkalėjo ir ejo kitiems į talką. Mūsų irgi baigėm. Kaip šiandien atsimenu, su Budų Paliu nuoleidom paskutinę pušį, kiti prisiekė padėjo nugęnėti ir suplaistyti. Darbo valandos dar nebuvo baigtos, bet darbas sustojė. Daugiau kertamų medžių nebebuvo, tik Damazo pušis bestovėjo.

Sumetėm didžiulį laužą, jaunieji atnešė iš toliau ugnies, ir bematant emė verstis didžiuliai baltų dūmų gniūltuliai, o paskui juos tratėdama tiesiai į viršų šovė kaitri liepsna. Mes pirmieji sukūrėme ir iš abiejų šonų pas mus vis daugiau vyrų emė rinktis. Vieni sukosi rūkyti, kiti išsitraukė sušalusius lašinių ir emė užkandžiau. Visiems rūpėjo, ar visiška namo paleis, ar kur toliau varys.

Kur tau paleis, — emė dėstyti senasis Navikas. Jam buvo šešiasdešimt metų, bet ir jį išarė.

Kol miškai tebedejuoja, nepaleis. Nė laukų apsisėti nepaleis, pamatysite. Ant miško vokiečiai ir žydas vienokli. Nenurims, kol matys nors vieną medį kaip medį stacią.

Jam bekalbant, atsirado ir Vienakis.

Nesėdėti, — šaukė vokiškai. — Kirsti. Paskiau pasėdėsim.

Jis rodė į pušį, žūrėjo galvą užvertęs savo viena akim į viršų ir nenustojė raginėti. Valentinuką, kuris stovėjo su piūkle, paėmė už pečių ir smarkiai pastūmė pušies link. Net koją pakėlė išpirti, bet vėl susilaikė.

Dirbt, los, los, dirbt! — šaukė.

Paaikinkink jam, kad to medžio mes nekirsime. Negalim kirsti, sakyk, — paragino mane Navikas.

Aš jau šiek tiek susibeldžiuodavau vokiškai, ir, kur tik reikėdavo, visur mane į priekį kisdavau. Mano žodynas irgi tebuvo dar menkas, ir tokios didelės Damazo istorijos jam papasakoti nesugebėjau. Paėmiau vokiečių už rankos, nusivedėm prie pušies, parodžiau, kad čia

mūsų Dievas, kad čia mano tėvą kazokai užmušė ir kad mes to medžio kirsti negalim.

Vokiečiai pažūrėjo į koptylę, ištraukė iš Valentinuko piūklą ir kišo nam į rankas.

Nepiaustu, niekas nepiaustu, — atsakiau. Čia mūsų Dievas.

Vokiečiai bakstelėjo sau pirštą į krūtinę ir sūkuo: — Dabar aš jūsų dievas. Ir jūs piasit, prakeiktos kiauless, jūs!

Jis sakosi dabar mūsų dievas esąs, ir mes turį daryti, ką liepąs, — atsiskusė į vyrus paaiskinau.

Jie visi atėjo paskui mus ir pusrūči stovėjo apie pušį. Priešaky stovėjo Navikas, šalia jo Palys, nedidelis, keturkampas, arklis jėgos vyras. Kito tokio kirtikų tarpe nebuvo. Jis vienas pakeldavo ten, kur mes turėdavome imti keturises ar net penkises.

Pasakų jam, kad mums tokių dievų pilni patvorai, — dantis rodydamas, pasakė Palys.

Ne, erzintis nereikia, — pertarė Navikas. — Bet pasakyk, kad čia paminklas, taip pat, kaip kryžius ant kapo, ir mes nekirsime. Ir kirsti neleisime.

Tiek daug pasakyti nemokėjau. Navikas dar atsiminė sukilimą ir matė, kaip čia susirinkdavo melstis būriai moterų. Ir jis su motina atėdavo melstis, kad Damazas išsaugotų tėvą nuo nelaimės ir tėvas po sukilimo grįžo gyvas ir sveikas ir išliko net nenubaustas. Jis ir tegalvojo apie pušį, bet aš buvau jaunas ir Palio mintis man buvo ir lengviau pasakyti, ir arčiau prie širdies.

Ne, tu ne Dievas, — pasakiau žūrėdamas vokiečiui tiesiai į vieną akį, — tu tik vokiečiai. Mūsų Dievas čia. Nepiausim.

Ką?! Nepiausite! — piktai sūkuo, dar pridėjo daug žodžių, kurių jau nebesupratau, apsisvalgė, pasigavo nuo kelmo kirvi, paėjo į šalį ir emė kirsti lazdyną.

Muš, — pasakė Valentinukas ir pasitraukė už kitų vyrų.

Tegu tik pamėgina! — tyliai atsiliepė Palys. Kal

tėkšiu ir tą pačią pušį, tai sulys ir pasiliks kaip apatlas

altorijoje, kol pavasarį musės puskutinę akį išės.

(B. d.)

IŠ BENEŠO UŽRAŠU

J. KUZMICKIS

Po buvusio Čekoslovakijos prezidento dr. Ed. Benešo mirties daug kalbama apie jo gyvenimą, mirtį ir politinę veiklą. Daug kas prikla musiamajam pagrindinę politinę klaidą — perdidelį pasitikėjimą Sovietų Sąjunga ir nugarbinga, pilną nuolaidų tarpininkavimą tarp Rytų ir Vakarų kai kurių Europos valstybių likimo nelaimė.

Mirusiojo brolis, kuris, gyvendamas JAV, atsisakė atstovauti savo tėvynei ir grįžti į ją, kol ten vyks komunistinis teroras, paskelbė, jog galimas dalykas, kad ir dr. E. Benešas, kaip ir Masarikas, mirė pagreitinta mirtimi...

Pagaliau dr. E. Benešo laidotuvių proga įvykusios demonstracijos daug kam Čekoslovakijoje priartino kalbėjimą ir ištėrimą: Tai gi, neparankus būvo komunistams dr. Benešas, nors daug jiems padėjo; nepagėdinami yra ir jo šalininkai: diktatoriaus nepakankama jos kijos opozicijos.

DR. E. BENEŠO ASMENINIS SEKRETORIUS

1943 m. pabaigoje dr. E. Benešas suvartojo su Stalinu ir pasikalbėjo įvairiais politiniais reikalais. Šito pasikalbėjimo mintis jis padiktavo savo sekretoriui dr. Taborskui, kuris jas užrašė.

Karui pasibaigus, dr. Taborskis buvo paskirtas pasiuntiniu Švedijai.

DIDELIS JUDEJIMAS FALLINGBOSTELIO PEREIN. STOVYKLOJ

— Diena po dienos vis didesni lietuviai būreliai palieka Fallingbostelio perėin, stovyklą ir išvyksta anapus vandenynų.

Spalio 3 d. LTB vietos komiteto iniciatyva suruoštas atsisveikinimo aktas su išvykstančiais į Kanadą 68 lietuviais. LTB komiteto vadui atsisveikino k-to narys Rakevičius, o išvykstančiųjų mokyto. Gružinskas.

— Pravažiuojančios skautės Fallingbostelyje susitiekė su „Neringos“ vietininkais „Jūratės“ draugove. Spalio 7 d. įvyko iškilminga „Jūratės“ draugovės skautėlių sveikta, kurios metu atsisveikinimo su Europa išvakarėse, išvykdamai, į Australiją, skautė Irena Oligevičiūtė davė žodį į vyr. skautes, 7 jaun. skautės ir skautės ir viena į jaun. skautes.

Visos skautės pasirijo laukui atėjus iš tolimiausių kraštų grįžti į laisvą Lietuvą.

— Spalio 8 d. į Fallingbostelį suvažiuojo emigrantų vykstančiai į Australiją 11 ir 12 transportais iš Grohno, Wentorfo, Seedorfo ir Paderbornio perėin. stovyklų, nes traukiny su visais britų zonos emigrantais turėjo išeiti iš Fallingbostelio tiesiog į Genuą. Bet tą pačią dieną 12-tas transportas buvo atidėtas, nes laivas kažkur užkliuvo.

— Spalio mėn. 9 d. po rožančiaus ir stovyklos kapeliono pamokslų, pritaikytų išvažiuojantiems, gausus būrys išvažiuojančių į Australiją ir pasilekantių lietuvių, kurių tarpe matyti ir atvykusių iš kitų perėin. stovyklų, susirinko į lietuvių pradžios mokyklos salę iškilmingam atsisveikinimo aktui, kurio metu turinama kalbą apie lietuvių dorą ir jų išsivystymą pasakė komiteto vicepirmininkas ad. Ignatius. Išvykstančiųjų vardu atsisveikino Čižauskas, atvykęs iš kitos perėinamosios stovyklos, džiaugdamasis šiuo LTB Fallingbostelio komiteto įvestu gražu papročiu, taip jautriai atsisveikinti su išvažiuojančiais tautiečiais. Iškilmingas atsisveikinimo aktas baigtas Tautos Himnu. B-S

jai. Kai Čekoslovakijoje komunistai įvykdė perversmą, jis nuo pasiuntinio pareigų atsisakė ir nutarė nebegrįžti į tėvynę. Šiuo metu dr. Taborskis, pasinaudodamas dr. Benešo padikuota medžiaga, rašo atsiminimų knygą.

Kai kurios rengiamos knygos ištraukos pastaroju metu spausdinamos amerikiečių „New York Times“ laikraštyje. Iš jų sužinome, kad kurių smulkmenų apie Stalino pažiras į Lenkiją, buvusių jos min. pirmininką Mikolaičiką ir užuominas apie būsimąjį trečiąjį pasaulinį karą, kuris kai kam suteiks daugia profu.

Štai kai kurios minėtos knygos ištraukos.

STALINAS IR MIKOLAIČIKAS

1943 m. gruodžio 12 d. specialias vaidinimo Didžiajam teatre pertraukos metu dr. E. Benešas turėjo progos pasikalbėti su Stalinu ir Vorosilovu. Pasikalbėjimo tema nukrypusi į Lenkijos reikalus.

Reikia atsiminti, jog, prieš įvažiuodamas į Maskvą, dr. Benešas matėsi su tuometiniu Lenkijos ministru pirmininku Mikolaičiku, kuris prašė jį pranešti Stalinui kai kurias jo pažiras.

Dr. E. Benešas labai nustebo, pastebėjęs, jog Stalinas nepaprastai mažai informuotas apie Mikolaičiką.

Kaip dr. Taborskis savo užrašuo-

se pažymi, Stalinas pareiškė sutinkęs, kad Mikolaičikas būtų Lenkijos min. pirmininku. Matyt, Stalinui patiko dr. Benešo padaryti Mikolaičiko vardu pareiškimai, nes, Stalinui pasišūlęs, visi išgėrė į Mikolaičiko sveikatą.

STALINAS APIE TREČIĄJĮ KARĄ

Dr. Taborskis smulkiau nepasakoja, ką kalbėjo dr. E. Benešas. Matyt, Stalinas Lenkijos atžvilgiu buvo skeptiškas, o dr. Benešas stengėsi jo abejones išsklaidyti ir patikinti, jog po įvairių politinių įvykių lenkai bus sukalbamesni.

Dr. Taborskis rašo: „Šitos ilgos diskusijos pradžioje apie Lenkiją Stalinas buvo labai skeptiškas. Kai prezidentas (dr. Benešas) patikino jį, kad lenkai po to karo įgausią proto, Stalinas pastebėjo: — Taip, tačiau tas įvykis tiktai po trečiojo karo...“

„Pasikalbėjimas ir toliau lietė trečiojo karo galimybes, o visų nuomonės skyrėsi. Dr. Taborskis rašo: „Prezidentas tuč tuojau pareiškė, jog jis netikis, kad būtų priešlaikio trečiojo pasaulinio karo. O kai ir marš. Vorosilovas tuo slybėjo, premjeras Stalinas pertraukė, tardamas: — Vokiųčių trumpu laiku nepakeis. Bus dar vienas karas su jais.“

STALINAS SU RAUDONU PIESTUKU

Toliau buvo kalbama apie Lenkijos—Čekoslovakijos sienas. Kadangi pasikalbėjimas buvo tuojau po Teherano konferencijos, dr. Be-

nešas būk tai buvęs painformuotas Molotovo, jog „britai ir amerikiečiai atsivežė į Teheraną žemėlapis, kuriuose jau atžymėjo rytines Lenkijos sienas pagal Curzono liniją, — visai taip pat, kaip tai padarė rusai“.

Besikalbant dr. Benešui su Stalinu, šis pareiškė, jog Lenkijos vakarinės sienos turinčios siekti Oderį. Dr. Benešas pastebėjęs, kad lenkai tikisi sienos iki Neisės. Tada Stalinas „paėmė raudoną pieštuką ir pažymėjo šią apylinkę lenkams“.

Dr. Benešas, kalbėdamas apie lenkų vakarines sienas iki Neisės, kai ko tikėjosi. Pasirodo, jam rūpėjo, kad Kladjazka atitektų čekams, nes Stalinas pareiškė: — Čekai turi gauti Kladjazką, ir turėt kaip galima ilgesnes sienas su Lenkija.

STALINAS APIE DR. HACHĄ

Toliau dr. Taborskis rašo apie Stalino pažiras į to meto Čekijos prezidentą dr. Hachą. Dr. Benešas padiktavo dr. Taborskui: „Mano dideliu nusteblimu premjeras Stalinas mostelėjo ranka, tartum norėdamas atvesti mano kritiką apie dr. Hachą ir pasakė: —

Jeigu jis dar gali būti naudingas kokiui nors atžvilgiu, Tamsa nereikalauk, kad atsistatytų.“

Gal būt, jau tada Stalinas buvo nuomonės, kad kas buvo paklusęs Hitleriui, tas gali ir jo klausyti...

ISPŪDŽIAI IŠ KOLUMBIJOS

(Pabaiga)

b) Įsikurdinimo galimybes specialistams. Kolumbijos įstatymai varžo laisvą profesijų žmonėms — užsieniečiams verstis laisva praktika, ji daro išimtis tik tiems, kurių jiems labai trūksta. Pav., gydyt. ir dantų gydyt. verstis prakt. negalima, nepelningas čia egzaminų vietiniam universitetui.

O tai nėra įmanoma anksčiau kaip po 2-3 metų. O dantų technika duoda leidimą dirbti tuojau. Salygos įsikurti atrodo būtų (ir tai labai ribotam skaičiui) inž. elektrikams, auto mechanikams, veterinariams, aukštųjų kokybės siuvėjams, geriams mėsiniams — dešrų specialistams, pienininkams. Prie to dar reikalingas bent pradinis kalbos mokėjimas. Tų profesijų žmonės galėtų rasti darbo ir užsidirbti pragyvenimui. Gi darbas nekvailiktuoti žmonijai yra apmokamas nepaprastai menkai. Darbininkas mieste, dirbdamas juodą darbą, uždirba 2-3 pezas dienai (šv. dienos neapmokamos). Prie tokių aukštų ž. ū. produktų kainų pragyventi iš tokiu uždarbio neįmanoma. Tai gi visi, kurie čia ketināt atvykti, bet neturint profesijos ir nenorint vykti dirbti į ūkius, labai pagailvokite, kad vėliau nesigallėtumėte.

c) Įsikurdinimo sąlygos inteligentams be aiškios specialybės.

Šios kategorijos žmonės, ir ypač nemokanties ispanų kalbos (arba visai gerai anglų) yra neįmanomos. Darbo rasti biure neįmanoma, o dar nemokant kalbos — ir klausimo negali būti. Aš pats tai patyriau ant savo kailio ir perspėjau visus, kurie čia norite atvykti, galvodami gauti kokio nors darbo mieste. Tiems visiems patariu nevažiuoti, nes šiame krašte socialinis gyvenimas yra visiškai nesutvarkytas ir jokio pasigallėjimo toji srity nėra. Kolumbijoj yra tik dvi rūšys žmonių-turtovalis ir elgetos. Trečioji ir pastoviausioji rūšis žmonių-

ūkininkai, yra tiktai primityvioji kūrmosi stadijoje.

3. BENDRI ISPŪDŽIAI

Iš Kolumbijos valdžios pusės nėra daroma jokių parengimų remti imigracijai inteligentams. Vieniinteliai, kuriais rūpinasi valdžia, yra ūkininkai. Intelligentes imigrantais rūpinasi vietinis lietuvių komitetas, kuris praktiškai susideda iš 2-3 asmenų: Tėvo kun. Salduko ir p. Siručio (komiteto pirmininko). Abu jie nėra ant savo pečių visus rūpesčius dėl atvykstančių. Tėvas Saldukas ir p. Sirutis, kurie yra nepaprastos energijos žmonės, turi labai gerą vardą visuomenėje ir valdžios įstatimais. Jie savo energija ir pažintimi gali padaryti viską, bet tas „viskas“ turi savo ribas. Komitetas pirmiausiai nėra turtingas, galima sakyti yra visai neturtingas — gyvenas iš aukų. Atvykę ž. ū. darbininkai tū tuojau yra siunčiami į ūkius. Gi intelligentali trumpą laiką yra remiami komiteto ir, jei jie neranda darbo, irgi yra priversti vykti į ūkius. Kaip minėjau, biuro tarnautojų, prekybininkų ir paprastų darbininkų Kolumbijoj yra perteklius. Tik aukštosi kvalifikacijos prekybininkas, kaip reikiant mokas ispanų ir anglų kalbas, galėtų gauti darbo. Vietos komitetas labai prisibijo, kad atvykę be profesijos žmonės ir neradę savaitės būvy darbo, bus priversti vykti į žemės ūkį, nes jų remti komitetas neturi lėšų.

Bogotos ir Kartagenos miestuose, kuriuose teko būti, neteko matyti nei vienos padorios mėsos gaminių krautuvis ir nei vieno gražiai pasiūto drabužio. Geras mėsiniškas, turįs truputį kapitalo, galėtų puikiai įsikurti. Tokios mėsinės, kokios čia yra, Lietuvoje būtų tuojau policijos uždarytos! „Maistas“ čia padaryti milijonus! Taip pat aukštos kvalifikacijos siuvėjai, o, kaip kad buvo Kaune, čia irgi greit praturtėtų, nes čia jų nėra. Geras prekybininkas, mokas ispanų kal-

bą ir turįs kapitalo, čia nukonkuruos kolumbiečius, nes visam Bogotos mieste nemačiau nei vienos specialios krautuvis, turinčios aukštą kokybę tos rūšies gaminių. Čia visos krautuvis yra universalinio pobūdžio: čia gausi ir vaisių, ir limonadų, ir batus, ir matracų. Bet šiai konkurencijai reikalingas kapitalas ir ispanų kalba. (Amatininkai dar turėtų šiek tiek daugiau vilties įsikurti, bet be gausių šeimų).

Užbaigdamas, norėčiau dar kartą atkreipti dėmesį ketinančių vykti į Kolumbiją gerokai apsigalvoti, kadangi Kolumbijoj nėra tokios lietuvių kolonijos, kuri galėtų aktyviai padėti, ir tikėtis paramos iš valdžios ar vietinių gyv. nėra ko. Nereikia užmiršti, kad kraštas yra toks primityvus, jog sunku sau ir įsivaizduoti. Prasimūsti, ir tai tik žemės ūkyje galima, tik po kelių metų. O per tuos metus teks sunkiau gyventi negu bet kurioje stovykloje. Žinoma, badauti čia niekam neteks, bet dirbti vien tik už maistą kurį laiką gali tekti.

Dar viena svarbi pastaba vaizduojantiems: reikalaukite iš IRO bilietų iki pat Bogotos, nes komitetas neturi pinigų apmokėti kelionę nuo uosto iki Bogotos. Kelionė lėktuvu iš Baranguilijos į Bogotą kainuoja pigiau, negu laivu ir geležinkelio. Be to, laivai, užėjus sausrui, nevažiuoja. Lėktuvas skrenda 25 val., laivu tenka važiuoti 7 paras. Taigi labai svarbu išvykstant turėti bilietą iki Bogotos ir būtinai reiklia pasiimti su savimi visą bagažą.

P. B.

Musu mirusieji

181. Baldo-Karnis Vitas, gimė 1922.
182. 28. mirė 1945. 7. 4, Neukirchen, palaidotas vietos kapuose.
183. Kapturavskas Juozas, mirė 1944. 11. 13. Dresden, bombardavimo auka, palaidotas Dresden kapuose.
184. Damiulis Vladas, mirė 1944. 11. 1. Dresden, bombardavimo auka, palaidotas kapuose.
185. Gulgailas Leonas, mirė 1945. 2. 16. Žuvo fronto, palaidotas Pal. Bad Salzhausen/Nidda.
186. Ramanavskas Kazys, 34 mt. amž., gimė Kybartai, Vytauto g-vė 18 nr., mirė 1944. 4. 1, Alzenau/Mfr., palaidotas vietos kapuose.
187. Moisiūnas Ona, gimė 1922. 4. 9, mirė 1944. 1. 10, bombardavimo auka, palaidota Dresden.
188. Zilinskis Petras, gimė 1923. 5. 14, Joniškėlis, bombardavimo auka, palaidotas Dresden.
189. Kalesnykas Kanovas, gimė 1921. 12. 1, Saitupys, mirė 1945. 5. 3, bombardavimo auka, palaidotas Königsberg.
190. Cizakaitė Valė, mirė 1945. 5. 3, bombardavimo auka, palaidota Malken/Lagz.
191. Benetratis Bronius, 35 mt. amž., mirė 1945. 1. 6, Žuvo fronte, palaidotas Pärchirn, Nr. 3322.
192. Pajulienė Jusefa, 49 mt. amž., mirė 1945. 1. 31, Žuvo fronte, palaidota Pärchirn, Nr. 3372.
193. Stasiukevičius Domas, 30 mt. amž., mirė 1945. 2. 4, Žuvo fronte, palaidotas Pärchirn, Nr. 3372.
194. Giedraitis Kazimieras, 10 mt. amž., mirė 1945. 4. 3, Žuvo fronte, palaidotas Pärchirn, Nr. 3348.
195. Knaabenschuh-Saudan Fridrichs, gimė 1883. 1. 3, mirė 1941. 3. 9, Žuvo fronte, palaidotas Penzlin.
196. Kofelė Ilma, Metas, gimė 1835. 4. 20, Pualaukiai, mirė 1941. 4. 2, Žuvo fronte, palaidota Penzlin.
197. Kolesnikovs Joachimas, gimė 1897. 2. 29, Vilnius, mirė 1944. 2. 25, Žuvo fronte, palaidotas Neu-Isenburg.
198. Sabaliauskas Vėra, mirė 1945. 4. 1, Žuvo fronte, palaidota Wittenberge.
199. Michailovas Michaelis, gimė 1898. 10. 23, Džiadiavo, mirė 1943. 4. 22, Žuvo fronte, palaidotas Wittenberge.
200. Liutkus Pranas, gimė 1901. 8. 3, Pajlėrys, mirė 1944. 8. 31, Žuvo fronte, palaidotas Wittenberge.
201. Kolesnikovs Joachimas, gimė 1914. 9. 8, Mačūnai, mirė 1944. 2. 6, Žuvo fronte, palaidotas Wittenberge.
202. Ramanavskas Juozas, gimė 1902. 12. 18, Kybartai, mirė 1945. 1. 23, Žuvo fronte, palaidotas Göttingen.

Pranešimai

SKELBIMAS Nr. 55

Iš JAV ir kitur yra paleikomi šiame skelbime minimi asmenys. Įteikiojeji arba jų likimą žinančioje prasmėje atsiilepti C/Kartotekon per vietos LTB komitetus, kartu nurodant skelbimo eilės Nr. ir įdedant reikiamą kiekį pašto ženklų atsakymui apmokėti.

759. QENTAS Antanas iš K. Naumiesčio; BALYTA Petras (1906); SABAS SIMONIS ir Matus nuo Pakuonio; ZUJUKA Ona iš Jėmo; RATKEVICIUS Juozas iš Prienu.

760. URNEŽIENĖ-Karpavičiūtė Ona; LAURUSEVICIUS Antanas iš Žiezmarų; CAPLIKAS Kazys nuo Merkinės; DAUGVINAS Vytautas ir Algirdas.

761. Mrs. M. Gudzevičienė, 104 Dorchester St. WORCESTER, Mass./USA — prašo atsiilepti Vinco Petruliočio ir Juozo Rabačiausko laikus.

762. Mr. Henry J. Karpowicz, 102 Washington Street, GARDNER, Mass./USA — prašo atsiilepti savo brolių Petrą, kilusių iš Žyvilėškų, Merkinės v.

763. Gauti giminių adresai iš JAV: Baliiu Sriubui, Jonui Zagūnui, Stasiui Abramavičiui, Marijai Mickevičienei-Kibildytai.

BRONIUS JUKNA, paskiausiasis gyvenęs Kaune-Sačnuose, ieško savo brolio Vilno, giminių ir pažįstamų. Rašyti šiuo adresu: Bronius Jukna (bei A. Sabaliauskas) Hochbrücktorstr. 23 — Rottweil (A. N.)

„Ziburiai“

Išleina antradiniai, ketvirtadienis ir šeštadienis. Antradinio ir ketvirtadienio laidos kaštuoja po 25 pf. o šeštadienio — 30 pf. Visų trijų laidų mėnesinė prenumerata DM 3.— užsieniu DM 5.— Platintojas duodama 10% nuolaidas. Skelbimai, pranešimai, sveikinimai, užuosių spausdinimas tik apmokėjus. Iki 10 petito eilučių mokama DM 4.—, už kiekvieną papildomą asmenį DM 0.50.

„Ziburii“ atstovaus Anglijoje: Mr. Justas Punksis, Harley Miners Hotel Harley Nr. Rotherham Yorks.

Kanadoje: Mr. P. Piešaitis, 6668 Delorimer Ave., Montreal 36, Quebec.

„Ziburii“ mėnesinė prenumerata Anglijoje — 3 šilingai, o Kanadoje ir JAV — 3 doleriai metams.

Ziburiai

LIETUVIŲ LAIKRASTIS

Vakaru Europai reikalinga

Amerikos karinė parama

Jei kada nors Europoje bus pasiekta vienybė, Paneuropos istorijoje galbūt vietą užims grafas Coudenhove ir Churchillis. Tikrieji betgi Europos vienybės kaltininkai būtų rusai. Kaip senaisiais laikais persų antpuoliai ant Graikijos sujungė Vakarų ir Rytų Europą, kaip, prasidedant naujesiems amžiams, turkų įsiveržimas iki Vienos ir Budapešto iškėlė europinės bendruomenės idėją, taip dabar rusų smūgiai prieš Berlyną kiekvieno europiečio sąmonėje iškėlė bendrąją pavojų, kuris gresia pasauliui, jei nebus atkurta bendros kalbos.

PRANCŪZIJA NESUPRANTA EUROPOS INTERESŲ

Kad šiame Europos vienybės reikale Prancūzija yra silpniausia vieta, nėra joks atsitiktinumas. Bet iš to dar negalima padaryti išvados, kad prancūzai būtų blogesni europiečiai, negu kitos kontinento tautos. Tas priklauso nuo to, kad Prancūzija, būdama privileijuotoje mūsų kontinento padėtyje, mažiausiai jautė tą pavojų ir manė galinti vesti visą skirtingą politiką, kurios išdavos, deja, visada brangiai atsieidavo bendriesiems Europos interesams. Prisiminkim tik Liudviko XIV laikus, kada Europa vedė žąbūtinę kovą, prancūzai sudarinėjo sąjungą su turkais. Ir šiandien, kada anglosaksai Berlyne veda lemiamas kovas priešakiniam mūsų kontinento fronte, prancūzai pasitrūkė sau laiką vidaus neramumams bei streikams kelti.

PRADŽIA NAUJŲ EUROPOS ĮVYKIŲ

Reikšmingas šių dienų politikoje dalykas, vertas konstatuoti, yra tai, kad pagaliau Anglija ir Amerika suprato tikruosius sovietų norus ir Berlyną laiko lemiamąją liniją prieš Rytus. Ir mums patiems dabar tenka pergyventi paradoksinį reiškinį: tie patys amerikiečiai ir britų lakūnai, kurie antrojo pasaulinio karo metu daužė Berlyną, dabar, nežūrėdami vargo ir pavojų, be per-

traukos aprūpina berlyniečius, pasiryžusius kovoti už savo teises ir taiką. Ir teisingai Churchillis konservatorių partijos suvažiavime pažymėjo, kad Berlyno apgulus yra pradžia naujų Europos įvykių. Čia Churchillis vėl išėjo pasaulio viešumon, kaip Europos vienybės šauklys.

Lyginant tas Churchillio kalbas vietas, kur jis ieško būdų su sumuštuoju priešu vėl susitaikinti, pažymėtina ir tai, kad Churchillis pasisakė už britų koalicinės vyriausybės sudarymą. Iš to nereikia daryti išvados, kad Churchillis vėl būtina nori grįžti į valdžią, bet tai reiškia, kad jis yra įsitikinęs, jog šiandieninė padėtis yra tokia pat, kaip pradedant antrajam pasauliniam karui, kad Anglijos padėtis yra tokia pavojinga, jog tik vyriausybė, kuri atstovauja visą tautą, gali pasiimti tokią atsakomybę.

ATOMINĖ BOMBA PROBLEMOS NEIŠSPRĘS

Churchillio žodžiai, kad „Europa nuo jos visiškai patekimo ko-

munistinėn tiranijon skiria tik atominė bomba“, skamba nelabai raminančiai, nes, jei šiandien tik Vakarai šiuo ginklu disponuotų, negalima pasakyti, kad jis bus nuolatinis ginklas, kuris apsaugotų Europą nuo Rytų antpuolių. Aišku, jis yra geresnis, negu prancūzų svajota Maginot linija. Tačiau atominė bomba yra ne tik defenzivinis, bet taip pat ir ofensyvus ginklas. Kaip durtuvais galima sukilimą numalinti, bet jais krašto valdyti negalima taip su atominė bomba galima sunaikinti visus priešus, bet naujo pasaulio nebus galima sukurti.

Ne tas, kuris šiandien karą laimės, gali tikėtis sukurti ateities pasaulį, bet tas, kurs naujo karo išsprendimą daro neįmanomą. Geriausiai apie tai šiandien nusivokia Vašingtonas. Ten jaučiama, jog Europą kariskai reikia taip konsoliduoti, kad šeši mėn. laikotarpį pajęgtų atsispirti rusų antpuoliams ir kad jų norai pradėti naują karą būtų sumazinti iki nulius. Tokios Vakarų ofensyvos Rusija būtų tiek susilpninta, kad ji vargiai betikėtųsi pergalėti.

KARINIS MARSHALLIO PLANAS

Bet šiandien mes dar toli stovime nuo tokių pasirengimų. Laimė, kad sovietai, turėdami nemažą sunkumų su savo satelitais, negali pradėti, vokiečių pagydyti, žaibinio karo. Jei šių sutrikimų nebūtų buvę, tai rusiškoms tankams būtų buvę įmanoma per vieną mėnesį pasiekti Lamanšą ir per tris mėnesius Gibraltaro sąsiaurį. Bet tas am-

Pirmam DP transportui į JAV išvykus

Kartu su pirmuoju DP transportu, išplaukusi š. mėn. 21 d. iš Bremerhaveno ir JAV išvietintiesiems asmenims vėl padidėjo vilčių patekti į jų svajojamą naująją tėvynę. „Spalio 21 d. laivo išplaukimas reiškia didžiojo humaniškojo projekto pradžią“, pareiškė Carusi, nes „svelkas visos DP problemos išsprendimas turi gyvybinę reikšmę pasaulio taikai“.

Pirmieji DP, plaukia pagal naująją įstatymą, buvo iškilmingai iš Europos išlydėti. Išvažiujančių išlydėti buvo atvykęs pats Carusi, kiti aukšti IRO ir kariuomenės pareigūnai. Kiekvienam išvykstančiam su tam tikromis ceremonijomis buvo įteikti Amerikos Raudonojo Kryžiaus dovanų pakietėliai,

kuriuose buvo tualetinių reikmenų, cigarečių, tabako, rafinuotų, šukų ir pan. Pagal „S&S“ pranešimą, ir ateity kiekvienas vykstantis gaus šias dovanas.

LAIMINGIEJI LIETUVIAI

Tarp išvykusiųjų buvo įvairaus amžiaus, įvairių tautybių ir užsiėmimų asmenų. Tautybių atžvilgiu pirmąja lenkai, juos seka žydai ir trečioje vietoje lietuviai. „Stars & Stripes“ rašo, kad „pirmieji DP, kurie išvyko į Ameriką pagal privačią garantiją (neskaitant tų už kuriuos garantavo jau gyvenę giminiams JAV) yra lietuviai pora – Viktoras su žmona Veselkai“. Už Veselkų garantavo Mr. ir Mrs. Harry Berk iš New Yorko, kai jie lankėsi DP stovyklose rusų mėn. ir įsitrūko į „porą“, priduria „S&S“ korespondentas iš Berlyno.

DP ĮTATYMAS BUS PRAPLĖSTAS

Kiek DP bus kiekvieną mėnesį pasiųsta iš Bremerhaveno, šiandien IRO negali dar pasakyti. Šiuo metu išdirbami planai ir apie juos bus tiksliai pranešta, kai bus išsiaiškinta su kariuomenės transporto įstaigomis ir privačiomis laivininkystės bendrovėmis. Iš visų turimų duomenų galima spręsti, kad emigracija pagaliau pajudės iš mirties taško. Į Europą jau atvyko DP komisijos dalis igaliojusių asmenų, kurie parinks DP emigraciją.

Augsburgan atvykęs Augsburgio emigracijos komisijos pirmininkas lankėsi Hochfelde stovykloje, kur susipažino su DP gyvenimu, aplankė gimnaziją, keletą būrų, dirbtuvių ir įstaigų. Visą Augsburgio komisija sudedanti iš 8 narių. Pagal pirmininko pareikšimą darbo

Gerb. Tautietai,

Jei nori būti greit ir tiksliai informuotas, ką dedasi pasauly, kas vyksta Tėvyneje bei kaip stovi emigracijos reikalai, skaityk tris kartus per savaitę „ZIBURIUS“.

„ZIBURIUS“.

Užisakyti kiekvienam metu galima pas paudo paslaugos arba tiesiog administracijoje Augsburg-Hochfeld, DP Baltic Camp. Prenumeratos kaina vienam mėnesiui DM 3.—, užsiėny — DM 5.— Susipažinti atsiuntusiems adresu siunčiamas vienas egz. nemokamai.

Administracija.

žinau nesitęs. Ši laiką reikia išnaudoti, sukuriant efektyvią gynybos padėtį. Šiam tikslui geriausiai gali patarnauti visos Europos gynybos sistema. Stipriausias iš Vakarų unijos partneris yra Anglija, kuri disponuoja stipriu bei moderniu laivynu ir aviacija. To negalima pasakyti apie Prancūziją, Belgiją ir Olandiją. Nors prancūzų kariuomenė praraja milžiniškus pinigus, bet ji nėra perorganizuota. Dar prancūzams ir šiandien neaišku, ar jie turi turėti masinę, ar elito sudarytą kariuomenę, kurios jau prieš dvidešimt metų reikalavo Ge. de Gaulle.

Tiek ūkinei paramai, tiek apsiginklavimui Vakarams reikalinga Amerikos pagalba. Iš Vašingtono laukiama naujo, šiuo kartu karinio Marshallio plano, kuris vieton anglių ir grūdų tiekų tankų ir lėktuvų. Bet amerikiečiai to nepadarys, tol kol Europa nebus konsoliduota. Pagal šveicarų „Weltwoche“ Europa galės koordinuoti veikti tik tada, kai Vokietijai Europos gynybos sistemoje bus duota atitinkama vieta, kurios reikalauja jos geografinė padėtis ir turimos žmonių pajėgos.

S. G.

Trumpai iš visuo

Varšuva. Lenkijos pirmas kardinalas, t. y. penktasis mirė plaučių uždegimu. Kardinalas buvo griežtas komunistinis Varšuvos vyriausybės priešinys. Jis visą laiką vedė kovą dėl Lenkijos Bažnyčios žodžio išsaugos.

Londonas. Didžiosios Britanijos laivų statybos statistika rodo, kad šiuo metu Anglijoje ir Airlyje yra statoma 82% viso pasaulio garlaivių ir motorlaivių. Į statistiką nėra įtraukta Vokietijos, Ispanijos ir Rusijos laivų statyba. Po Anglijos seka Prancūzija, JAV, Švedija, Italija ir t. t.

Recife (Brazilija). Recife uostą atvyko 75 tonų būriavlis su 66 pabėgėliais iš Švedijos, kurie sakosi pabėgę nuo „komunistinio spaudimo Europoje pavojus“.

Laivo kapitonas esąs lietuvis. Pabėgėlių tarpe yra ir moterų bei vaikų. Lietuvių, estų ir ukrainiečių.

Helsinkiai. Tarp streikuojančių darbininkų ir policijos Helsinkiuose įvyko aštrūs susirėmimai, kai policija bandė apsaugoti streiką nedalyvaujančius socialdemokratus darbininkus. Komunistai puolė policiją akmenimis ir lagdomais.

Berlynas. Denos agentūros žiniomis, Tūringijoje esą sovietų daliniai pasiekusiu metu gėrėsi „sustiprinti Rugsėjo mėn. vidury esą atvykę 30 000 vyrų stiprumo mongolų tankų daliniai“.

Vašingtonas. Amerikos kongrese yra 423 protestantai, 77 katalikai ir 7 žydai. Viena krikščionių prekybinių sąjungų klerikų nuomone, esą galima būtų truputį sumažinti ekonominę pagalbą, kad tuo padidėtų karinė.

Respublikonų laimėjimo prezidento rinkimų atveju Gurney tikėtis draugieskių santykių su Ispanija, nors, esą, jam nežinoma Dewey nuomone. Gurney pareiškė, kad Vakarų Europos Sąjungon reikėtų jungti ir Ispaniją, nes ji jau nuo 1935 metų kovoja su komunizmu.

Galimas ir Anglijos profesinių sąjungų skilimas

Londonas. Britų profesinių sąjungų generalinė taryba spalio 27 d. spres komunistų veiklos klausimą Anglijos darbininkų tarpe. Angliakasių unijon įvyko skilimas dėl tos unijos sekretoriaus komunisto Arthur Horner kelionės į Paryžių. Horner pakartotinai pažadėjo paramą streikuojantiems prancūzų darbininkams. Tai sukėlė pasipiktinimą Anglijos angliakasių tarpe, ir daugelis jų pareiškė norą įkurti atskirą antikomunistinę prof. sąjungą. Profesinėj gaisrininkų sąjungoj ir įvairiose kitose darbininkų organizacijose taip pat ryškėja stiprios antikomunistinės tendencijos.

„Gen. de Gaulle diktatūra stovi prie durų“

Paryžius. Angliakasių streikas, besitęsęs jau savaitę, pasiekė kritiškiausią momentą. Turint galvoje tai, kad ir tie darbininkai, kurie iki šiol atlikdavo būtinausius kasdienius palaikymo darbus, išleidus komunistų vadovaujamai profesinei sąjungai, „GGT“ atsisaukima, pasitraukė iš darbų, kasykloms, kurių vandens siurbimo pompoms nebegali veikti, gresia apsemdimo pavojus.

Prancūzijos vidaus reik. min. per radiją pasakytą kalbą pranešė apie energingas priemones, kurių griebliai vyriausybė. Daugely kasyklų sričių sachtos užimtos kariuomenės ir policijos. Prie St. Etienne įvyko tarp policijos ir streikuojančių išstatytųjų sargybų su-

strėmimų, kurių metu nemaža yra sužeistų iš abiejų pusių. Policija buvo priversta naudoti ašarines dujas. Policijai į pagalbą išaukta 10 000 vyrų kariuomenės.

Nors komunistinės profesinės sąjungos ir pareiškė, kad visi šie susidūrimai įvyko tik dėlto, kad buvo norima apginti streikuojančių teises, kurios ginkluotos pajėgos buvo pažeistos, niekas paskutinių įvykių kitaip neaiškina, kaip Maskvos ir kominformo įėgų bandomu Prancūzijoje.

Pasaulinė spauda, aprašydama kritišką padėtį Prancūzijoje, nurodo, kad, tur būt, „prancūzai net nenaujausia, kad gen. de Gaulle diktatūra stovi prie durų“.

Dezertyrai iš sovietų zonos

RUSŲ KAREIVIŲ IR RUSIŠKAI — VOKIŠKOS POLICIJOS DEZERTYRŲ SKAIČIUS DIDĖJA

Berlynas. Buvę vokiečių karo belaisviai, perėję per gen. Seydlitzo mokyklą Rusijoj ir atsistūję į Rytų zoną policijos tarnybai, bėga į vakariečių zonas. Kartu su jais dezertyruoja ir rusų kareiviai. Meklenburgo policijos vadai — Thenner ir Baumgart — pabėgę duomenų sunkvežimiais pilnai policijos ir vakariečių zona. Baumgart pasiėmė su savim visus sovietų zonos policijos organizavimo planus. Pabėgėliai atskina, jog jiems Rusijoje buvo kal-

bama apie milžinišką rytų zonos atstatymą ir didelius jų uždavinius, o grįžę jie pamatė visur nusivylimą ir nepasitenkinimą ir suprato, jog jų uždavinius yra terorizuoti savo tautiečius.

Berlyno komunistų partijos vadai Karl Lättke ir Herman Matern yra pakelti „naujomis įėjomis“, išėjusiomis rusų mokyklą Maskvoje: Hans Jendrezekis ir Ernst Hoffmannu. Tai esą padaryta „pagreitinti komunistų partijos išsivystimą, Berlyne“.